

mei 2016

Bomen op Klein Dantzig

Inhoud

Inleiding	3
Bomenbeheerbeleid	3
Bomencommissie	4
Huidig bomenbestand	4
Het complex Klein Dantzig	5
Gedoogbomen	6
Kappen en snoeien	6
Nieuwe bomen planten	7

Bijlage 1: Bomenlijst Klein Dantzig	8
Bijlage 2: Plattegrond	16
Bijlage 3: Gedoogbomen	17
Bijlage 4: Aanvragen kapvergunning	19
Bijlage 5: Voorkeurslijst bomen	20

Inleiding

Klein Dantzig is een volkstuincomplex midden in de stad Amsterdam. Het is uniek qua ligging en historie. Het complex is bijna 100 jaar oud en er staan een aantal monumentale bomen. Daarnaast staan op de meeste tuinen een aantal fruit- en andere bomen. Om tuinieren mogelijk te maken is het van belang dat er een evenwichtig bomenbestand op het complex is. Hiertoe heeft het bestuur besloten een inventarisatie te maken van het huidige bomenbestand en beleid te maken om het evenwicht voor langere termijn te waarborgen.

Voor u ligt het stuk 'Bomen op Klein Dantzig'. Met dit stuk wil het bestuur:

duidelijkheid geven over het huidige bomenbestand op ons tuinpark: welke bomen zijn monumentaal, beeldbepalend en daarmee behoudenswaardig en krijgen geen kapvergunning van de Stadsdeelraad.

- advies geven over hoe we om dienen te gaan met de bomen op het complex.
- advies geven over de aanplant van nieuwe bomen zodat het karakter van een volkstuinpark blijft behouden.
- waardevolle bomen bescherming bieden
- de procedures voor kappen en snoeien vergemakkelijken.

Bomenbeheerbeleid

In meer dan 90 jaar tuinieren is Klein Dantzig van een complex nutstuinen uitgegroeid naar een complex met een indrukwekkend bomenbestand. Naast grote coniferen en andere exoten staan er ook grote inheemse bomen als zomereik, berk en haagbeuk en niet te vergeten oude fruitbomen.

Het is belangrijk dat we met elkaar afspraken maken wat te doen wanneer bomen ziek zijn en vervangen moeten worden. Welke bomen we adviseren te planten. Hoe we de monumentale bomen gaan onderhouden en hoe we omgaan met het aanvragen van kapvergunningen. Hiervoor wordt een bomencommissie in het leven geroepen (zie hieronder).

Een door de centrale stad goedgekeurd bomenbeheerplan maakt het makkelijker om zelf de regie te houden over het beheer van de bomen op Klein Dantzig. Hiervoor is een inventarisatie nodig van de bestaande bomen op het complex, waarbij een indeling is gemaakt naar welke wel en geen kapvergunning nodig hebben en over welke bomen we zelf beslissingen kunnen nemen.

Dit zou kunnen betekenen dat voor alle bomen die niet op de lijst staan in principe een kapvergunning wordt verleend.

Bomencommissie

De bomencommissie wordt benoemd door, en legt verantwoording af aan, het bestuur.

Samenstelling: een bestuurslid, een lid van de tuincommissie en drie tuinders.

Taken:

- advisering aan tuinders en het bestuur over onderhoud, snoei en herplanting
- besluiten nemen over de kap van bomen die niet op de bomenlijst staan
- het bepalen van de gezondheid van bomen
- zo nodig het inschakelen van externe deskundigen
- driejaarlijkse inventarisatieronde van het complex
- bomenbeleid algemeen groen in overleg met de tuincommissie

Jaarlijks vindt er een overleg plaats tussen de tuincommissie en de bomencommissie.

Huidig bomenbestand

Om een goed inzicht te krijgen in het bomenbestand zijn in de zomer van 2014 de bomen op Klein Dantzig geïnventariseerd door een tuinder met veel bomenkennis, de boomdeskundige van Stadsdeel Oost Marc Oerlemans en een bestuurslid.

In april 2015 is er een tweede inventarisatie geweest waarin we hebben gekeken naar de boomedichtheid op tuinen, welke bomen uniek en beeldbepalend zijn voor het tuincomplex en welke bomen schaduw geven.

Het bomenbestand groeit en ontwikkelt zich. Het streven is het bomenbestand evenwichtig te verdelen over de tuinen en éénmaal per drie jaar opnieuw te inventariseren.

In **bijlage 1** vindt u de lijst met bomen die geen kapvergunning krijgen van Stadsdeel Oost, vanwege hun waarde voor de natuur en het aanzicht van het tuinpark. Voor deze bomen vraagt Klein Dantzig dan ook geen kapvergunning aan. Dit betekent niet dat bomen die niet op de lijst staan niet waardevol zijn. Voor alle andere bomen die op de een of andere manier niet (meer) gewenst zijn dient altijd een kapvergunning aangevraagd te worden als ze een bepaalde omvang hebben (stamdoorsnede 10 cm op een hoogte van 1.30 meter).

In **bijlage 2** ziet u de plattegrond van Klein Dantzig met daarin (bij benadering) aangegeven waar deze bomen, genoemd in bijlage 1, staan.

Op deze plattegrond staan ook de bomen in het algemeen groen aangegeven en de gedoogbomen (zie pagina 6 voor uitleg).

Het complex Klein Dantzig

Algemeen groen

De structuur van Klein Dantzig wordt voor een groot deel bepaald door de wilgen langs de middensloot en de vier ambers bij het insectenmonument. De Canadese populieren bij de Kamerlingh Onneslaan bepalen tot nu toe ook het beeld aan de noordwestkant van het park, maar op termijn zullen deze gekapt worden. Voor de vervanging van deze populieren zal tussen 2018 en

2021 een herinrichtingsplan gemaakt worden.

Bij het grote clubhuis zijn de twee prunussen beeldbepalend en links achter dit clubhuis een spar.

Achter de Boshoeck staan twee moerascipressen die behoudenswaardig zijn.

Het onderhoud van de bomen in het algemeen groen valt onder verantwoordelijkheid van de tuincommissie. Bij noodzaak voor herplanting (in verband met ziekte van de boom of gevaar voor de omgeving) wordt overlegd met de bomencommissie en het bestuur welke boom teruggeplant zal worden.

De tuinen

Impressie van de verschillende laantjes, beschreven vanuit het middenpad:

Reigersburg heeft een open karakter, met weinig volwassen bomen, behalve achterin, in de tuinen links van het pad.

Welmeer heeft een besloten bosachtig karakter, er staat een flink aantal bomen en volwassen struiken aan de padzijde, die over het pad heen groeien.

Ook **Oost Indien** is een laantje waarvan het eerste stuk een besloten karakter heeft, vooral de hoog opgaande bomen en struiken links; meer naar de sloot toe wordt het een opener pad.

Pauwelaan is afwisselend, in het algemeen vrij open, maar niet kaal ogend doordat er vrij veel volwassen bomen en struiken in de tuinen staan, echter weinig direct aan het pad.

Buitenrust is een afwisselend laantje, vrij veel volwassen bomen in de tuinen, maar slechts een die het pad overhuift.

Het eerste stuk van **Oud Rozenburgh** is een donkere wirwar van hoog opgaande coniferen, dennen en struiken die elkaar visueel en feitelijk flink in de weg staan. Vooral de overheersing van coniferen en dennen maakt dit eerste stuk eenzijdig. Meer naar de sloot toe wordt het laantje opener terwijl er wel een aantal mooie bomen in de tuinen staan, maar niet zoals in het eerste stuk vlak langs het pad.

Lindenlaan. Dit pad wordt aan de rechterzijde begrensd door een beukenheg van ongeveer 1 meter hoog en daarnaast de Lindenlaan. Er staan geen hoog opgaande bomen direct langs het pad.

Goed Genoeg is weer een pad met een open karakter; geen volwassen bomen direct langs het pad, wel elders in de tuinen, ook beeldbepalende.

Starrenbos is een leuk afwisselend laantje met zowel coniferen en naaldbomen als loofbomen, waarvan er slechts enkele direct aan het pad staan.

In **Frankendael** hebben een aantal tuinen, met name links, hagen van ruim 2 meter hoog die dicht langs het pad staan, wat een tunneleffect geeft. Het laatste deel, vlak voor het bruggetje naar het park, is juist opener.

De Vergulde Eenhoorn is een pad waarvan de tuinen nauwelijks hoog opgaande bomen hebben, met een sterk open karakter.

Vredenlust is weer een zeer besloten ogend laantje, veel volwassen bomen en struiken, zowel aan de padzijde als meer achterin de tuinen.

Gedoogbomen

Gedoogbomen zijn alle bomen die binnen een meter van de erfrens staan. Artikel 5.a van het huishoudelijk reglement van de afdeling zegt hierover: 'het is verboden gewassen, waaronder bomen, struiken welke meer dan 1 meter hoog worden, te planten binnen 1 meter vanaf de scheidingslijn van de tuin, zijnde heggen, greppels of beschoeiing.'

We gaan uit van de situatie zoals die is bij de start van de uitvoering van dit bomenbeleid. De gedoogbomen die op de lijst staan (**bijlage 1**, geel gemarkeerd) staan weliswaar op een ongeoorloofde plek, maar hebben een zekere waarde voor het complex en krijgen dus geen kapvergunning.

Voor gedoogbomen die niet op de lijst staan (zie **bijlage 3**) wordt bij verkoop van de tuin (een) kapvergunning(en) aangevraagd. De kosten van de kap zijn voor rekening van de nieuwe tuinder.

Kappen en snoeien

Alle bomen op het complex behoeven onderhoud om gezond te blijven. Regelmatig zal er gekeken worden naar de gezondheid van de bomen in de individuele tuinen en in het algemeen groen, indien nodig met een deskundige van het Stadsdeel of een andere externe deskundige. Alle bomen, ook de monumentale bomen, vallen onder verantwoordelijkheid van de tuinder.

Zoals het nu is verleent of weigert de overheid de kapvergunning. Klein Dantzig kan wel een negatief advies geven als een tuinder een kapvergunning aanvraagt. De kans is groot dat de overheid instemt met dat negatief advies. In dat geval mag niet gekapt worden.

Als een boom aan het eind van zijn levensduur is, kan dat een reden zijn om te adviseren de boom preventief te kappen en niet te wachten tot hij omvalt, met alle risico's van dien.

Bomen moeten op deskundige wijzen gesnoeid worden. Dit is de verantwoordelijkheid van de tuinder. Vanuit de schouw kan er advies gegeven worden om een boom te snoeien.

Bij snoei van meer dan 20 procent is een vergunning vereist, dit geldt ook voor het oprukken voor meer dan 20 procent.

Voor een boom die op de lijst staat, wordt geen kapvergunning verleend. Voor alle andere bomen in principe wel.

Noodkap

Er zijn uitzonderlijke situaties waarin een kapvergunning verleend wordt voor bijzondere bomen, waarvoor die kapvergunning normaal niet verleend zou worden: de noodkap. Te denken valt aan bomen die (meestal door storm) scheef gewaaid zijn, of waar delen zijn uitgebroken. Meestal leveren ze dan gevaar op: ze kunnen (verder) omvallen, en dat is de reden van een noodkapvergunning (die een snelle procedure kent).

Boete

Als er regels worden overtreden, staat daar een sanctie op. Dat is ook het geval als er, zonder een benodigde kapvergunning, een boom wordt gekapt. U krijgt dan, door het Stadsdeel, een boete opgelegd.

In **bijlage 4** leest u hoe u een kapvergunning aanvraagt.

Nieuwe bomen planten

Wanneer er een boom gekapt is, geldt over het algemeen een herplantplicht. De bomencommissie bepaalt, in overleg met de tuincommissie, wat voor boom er terug moet komen en waar. En natuurlijk kan een tuinder ook gewoon op eigen initiatief een boom in de tuin planten.

Niet alle bomen zijn geschikt voor een volkstuinpark. Het is belangrijk om voor de aanplant van een boom een weloverwogen keuze te maken. Kies een soort die ook na een aantal jaren nog leuk is en uiteindelijk niet te groot wordt. Vanuit de primaire tuindersfunctie is op Klein Dantzig de boomhoogte tussen de 4 en maximaal 6 meter. U kunt altijd overleggen met de bomencommissie over de aanschaf en aanplant van een nieuwe boom. Zie **bijlage 5** voor een overzicht van geschikte bomen.

Bedenk bij de keuze voor aan- of herplant ook nog dat met het oog op natuurlijk tuinieren een inheemse boom de voorkeur verdient boven een uitheemse soort.

Wilt u een nieuwe boom planten op uw tuin, maak dan een afweging of er ruimte is in de tuin en de balans in de tuin niet verstoord wordt als de boom na een aantal jaar volwassen is geworden.

Wat is de beste plek?

Plaats een boom zo dat hij minimaal één meter van de erfgrans staat, en op het heetst van de dag schaduw geeft op (een deel van) het terras en op het tuinhuis. Zo houdt u zoveel mogelijk tuingrond over voor andere planten, bloemen en/of de moestuin en, niet onbelangrijk, zadelt u uw burens niet op met ongewenste schaduw.

Bronnen

AVVN; www.avvn.nl (Nieuwsbrief Natuurlijk Tuinieren, augustus 2014)

Bomenstichting; www.bomenstichting.nl

Bomenwijzer; www.bomenwijzer.nl

Met dank aan:

Marc Oerlemans, Stadsdeel Oost

Margot van der Wart, Yvonne Hiemstra, tuinders op Klein Dantzig

Tuincommissie: Lieke Beijlsmit en Harro van Weert

Bijlage 1

Bomenlijst Klein Dantzig

behoudenswaardige, beeldbepalende, (aspirant) monumentale en/of bijzondere (fruit)bomen

in geel: gedoogbomen (zie uitleg op pagina 6) die een bijzondere waarde hebben voor het tuincomplex. Deze bomen worden niet gekapt bij de verkoop van een tuin.
Kijk voor de overige gedoogbomen in bijlage 3.

in groen: fruit- en notenbomen

Algemeen groen	1: spar 2: prunus (2x) 3: amber (4x) 4: moerascipres (2x) 5: wilgen langs het middenpad
4	pruim
5	1: sierappel 2: treurende wilgpeer (<i>Pyrus salicifolia pendula</i>)
6	1: pruim 2: appel 3: magnolia
7	1: appel 2: spar
8	appel
9	geen
10	1: Prunus nipponica 'brilliant' (beeldbepalend) 2: Japanse esdoorn 3: blauwe regen
11	wilde kers (<i>Prunus avium</i>) (beeldbepalend)
12	1: es (beeldbepalend) 2: appel
13	geen
14	1: kweepeer (<i>Cydonia oblonga</i>) 2: zomereik (beeldbepalend en (aspirant)monumentaal)

15	1: magnolia 2: katsura (<i>Cercidiphyllum japonicum</i>) (beeldbepalend en (aspirant)monumentaal) 3: haagbeuk
16	appel
17	kweeper (Cydonia oblonga)
18	1: Cedris deodara ((aspirant)monumentaal) 2: appel
19	1: Amerikaanse vogelkers (bol) 2: wilde pruim 3: appel (parasol)
20	1: katsura 2: amberboom (Liquidambar, parasol)
21	magnolia
22	1: appel 2: meidoorn (beeldbepalend)
23	geen
24	Prunus serrulata
25	magnolia
26	geen
27	1: zuileik (beeldbepalend) 2: twee berken (beeldbepalend) 3: appel
28	drie appels (waarvan een aspirant monumentaal (oud, liggend, hol))
29	geen
30	twee appels
31	appel
32	1: kers 2: appel
33	1: lariks (beeldbepalend) 2: appel 3: Prunus paris 4: stermagnolia

34	1: moerbeï 2: blauwspar (beeldbepalend en (aspirant)monumentaal) 3: berk (Betula pendula yonggii)
35	1: den ((aspirant)monumentaal) 2: appel 3: pruim
36	geen
37	conifeer (enorm groot, meerstam) (beeldbepalend)
38	1: spar ((aspirant)monumentaal) 2: appel
39	1: appel 2: spar (beeldbepalend)
40	1: lariks 2: appel 3: berk (vormt geheel samen met blauwe regen en meidoorn van 41) ((aspirant)monumentaal)
41	1: appel 2: vijg 3: blauwe regen (zie 40) ((aspirant)monumentaal) 4: meidoorn (zie 40) ((aspirant)monumentaal)
42	1: appel 2: blauwspar 3: appel
43	geen
44	conifeer
45	1: appel (2x) 2: peer
46	appel
47	1: vier appels 2: walnoot
48	1: pruim 2: goudiep
49	appel ((aspirant)monumentaal)

68	1: appel 2: catalpa
50	blauwe ceder (beeldbepalend)
51	1: appel 2: rode malus (sierappel)
52	1: pruim (4-stam) 2: appel
53	Appels (2x)
54	1: appel (niet vitaal) 2: es (beeldbepalend) 3: Cedris deodara (beeldbepalend en (aspirant)monumentaal)
55	1: magnolia 2: sleedoorn ((aspirant)monumentaal)
56	1: Picea omorica 2: Cryptomeria ((aspirant)monumentaal) 3: appel
57	1: blauwspar 2: pruim
58	conifeer (2-stam)
59	1: peer 2: berk 3: den
69	geen
60	1: magnolia 2: rode prunus 3: sterappel
61	blauwe ceder ((aspirant)monumentaal)
62	1: draaiwilg ((aspirant)monumentaal) 2: appel
63	pruim
64	1: es (beeldbepalend en (aspirant)monumentaal) 2: Juniperus sabina (parasol) 3: conifeer met geelgroene sliertjes (Chamaecyparis pisifera plumosa aurea)

65	1: pruim 2: appel
66	1: kers 2: walnoot
67	geen
68	1: appel 2: moerbeï
69	geen
70	kers
71	1: appel 2: treuriep 3: Thuja pyramydalis
72	twee appels (waarvan een (aspirant)monumentaal)
73	appel
74	1: appel ((aspirant)monumentaal) 2: blauwspar
75	Araucaria araucana (slangenden)
76	meidoorn
77	drie appels
78	pruim
79	appel
80	gouden regen
81	1: stermagnolia 2: glansmispel
82	1: gouden regen 2: Spaanse aak (2-stam)
83	appel
84	1: appel 2: Thuja
85	geen

86	oude roodbruine prunus
87	1: blauwe ceder 2: oude appel 3: pruim
88	1: twee appels 2: wilde pruim
89	twee pruimen
90	1: sierappel (hoogstamtweeling) 2: twee oude appels 3: blauwe ceder ((aspirant)monumentaal)
91	conifeer (3-stam) (beeldbepalend)
92	lariks ((aspirant)monumentaal)
96	geen
97	lariks
98	1: oude appel 2: spar
99	1: spar (beeldbepalend) 2: twee Juniperus sabina (beeldbepalend als groep)
100	berk
101	wilde pruim
102	1: berk 2: appel 3: pruim
103	1: kweepeer (Cydonia oblonga) 2: appels 3: fijnspar (3-stam)
104	1: lange berk 2: Prunus serrulata
105	1: appel 2: Japanse esdoorn
106	appel
107	conifeer (2-stam)

108	kers
109	1: appel (2x) 2: Juniperus sabina 3: appel
110	1: appel 2: pruim
111	geen
112	appel
113	1: magnolia 2: pruim 3: appel
114	1: Cedrus deodara 2: Cedrus libani 3: pruim
115	1: kers 2: zomereik (beeldbepalend)
116	appel
117	1: Ginkgo 2: rode malus
118	1: pruim (met zwammen) 2: kers 3: appel
119	1: Prunus serrulata 2: den
120	1: kers 2: appel
121	1: berk ((aspirant)monumentaal) 2: magnolia
122	1: Catalpa 2: twee berken 3: walnoot (Juglans regia)
123	1: berk 2: Araucaria araucana (slangenden) 3: pimpernoot

124	1: drie appels, 2: Catalpa 3: grote spar ((aspirant)monumentaal)
125	1: Taxus baccata 2: conifeer (Chamaecyparus lawsoniana)
126	1: berk 2: reuze zilverspar (Abis grandis, grootste boom op Klein Dantzig?) ((aspirant)monumentaal) 3: lariks
127	1: spar (beeldbepalend) 2: gouden regen (zeer oud, hol) 3: ijzerhout (Parrotia persica)
128	blauwe ceder ((aspirant)monumentaal)

inventarisatie juni 2014 / mei-december 2015

Bijlage 2

Bijlage 3

Gedoogbomen

Bij verkoop van de tuin wordt een kapvergunning voor onderstaande bomen aangevraagd. De kosten zijn voor de nieuwe tuinder.

10	prunus (donkerroze)
20	prunus serrulata (5-stam) meidoorn, bonte hulst kers (meerstammig), kers (1-stam), hazelaar conifeer
21	conifeer (achterzijde) conifeer (zijkant)
22	kardinaalsmuts
27	fijnspar sequoiadendron giganteum
34	kers
35	conifeer
36	hazelaar
37	hazelaar conifeer
39	meidoorn (NB: advies: eik weghalen)
40	gele kornoelje
41	prunus hazelaar
47	esdoorn
48	conifeer
56	blauwspar
57	conifeer, meerstammig
64	conifeer
68	laurier

78	haagbeuk
101	taxus
104	es
118	conifeer
120	taxus baccata fastigiata
121	taxuswal
122	kastanje Spaanse aak
123	es (NB afgesproken met de huidige tuinder is dat de boom gekapt wordt bij verkoop van de tuin of bij beschadiging van de beschoeiing)
126	berk (NB boom in beschoeiing; bij beschadiging daarvan zal de boom verwijderd moeten worden)

inventarisatie gedoogbomen: december 2015

Aanvragen kapvergunningen

Voor het kappen van een boom is een vergunning nodig van Stadsdeel Oost. Vanaf het najaar 2010 worden aanvragen voor een vergunning twee keer per jaar verzameld en via de Bond van Volkstuinders aangeboden aan het Stadsdeel. Volgens de verordening van het Stadsdeel is een kapvergunning nodig voor alle bomen die op een hoogte van 130 cm een doorsnede hebben van 10 cm of meer. Er wordt daarbij geen onderscheid gemaakt naar soort boom. (Voor het kappen van een conifeer is dus ook een vergunning nodig!).

Tuinders, die een kapvergunning willen aanvragen, kunnen contact opnemen met Lieke Beijlsmit of Harro van Weert. Zij coördineren de aanvragen en geven desgevraagd advies.

Lieke Beijlsmit, tuin 149
Harro van Weert, tuin 17
kapvergunning@kleindantzig.nl

Bijlage 5

Welk bomen zijn geschikt?

Hoveniers delen bomen in drie categorieën in. Tot de eerste categorie behoren reuzen als eik, es, linde, beuk e.d. (bomen van 12 meter en hoger). Onder de tweede categorie (bomen tussen 6 en 12 meter) vallen soorten als tamme kastanje, walnoot, berk, Japanse notenboom, lijsterbes en diverse paardenkastanjes.

Bomen van deze twee categorieën zijn eigenlijk niet geschikt om in een volkstuin te planten, hoewel sommige goed te snoeien zijn zodat deze wel als knot- of leiboom gekweekt kunnen worden (dakplataan, leilinde en verder knotwilg en -populier). Dit betekent wel jaarlijkse snoei, een karwei dat niet onderschat moet worden.

Alleen bomen van de derde categorie zijn geschikt om aan te planten in een volkstuin. Deze bomen worden uiteindelijk niet hoger dan zes meter. Een aantal goede, klein blijvende sierbomen zijn:

- *Aralia elata* – duivelswandelstok (maakt soms wel veel opschot op uitlopers, nare stekels)
- *Catalpa bignonioides* 'Nana' – trompetboom
- *Cercis siliquastrum* – judasboom (bloeit met paarse bloemen en rechtstreeks uit de stam)
- *Cercidiphyllum japonicum* – Katsura (mooi blad verkleurend in de herfst)
- *Clerodendrum trichotomum* – kansenboom (houdt van zure grond)
- *Cornus florida* – veelbloemige kornoelje
- *Koelreuteria paniculata* – blazenboom (bloeit geel)
- *Laburnum anagyroides* – gewone gouden regen
- *Magnolia soulangeana* – beverboom
- *Magnolia lilliflora*
- *Magnolia stellata* (kan goed op kalkrijke grond)
- *Malus* 'Golden Hornet' / *floribunda* / *toringo* – sierappels
- *Tamarix tetrandra* – tamarisk (matig winterhard)
- *Quercus pontica* – Pontische eik of Armeense eik (groenblijvend, is wind- en vorstgevoelig) (alternatief: *Photnia red robin*)
- *Pyrus salicifolia* 'Pendula' – een grijsbladig treurpeertje
- *Rhus typhina* – fluweelboom (let op: kan veel opschot maken)
- *Robinia pseudoacacia* 'Umbraculifera' – bolacacia (dit boompje moet ook regelmatig gesnoeid worden)

Een aantal twijfelgevallen (eigenlijk meer struiken dan bomen, maar daarom ook vrij laagblijvend) zijn:

- *Euonymus europaeus* – kardinaalsmuts
- *Sambucus nigra* – vlier (kies bijvoorbeeld de 'Laciniata' (met ingesneden blad) of 'Black Lace' met donker blad en roze bloemen)
- de *Corylus maxima* – hazelaar ('Purpurea' is de donkerroodbladige variant)
- *Amelanchier lamarkii* – krenteboompje

Tot slot zijn er natuurlijk de fruitbomen, waaronder heel veel laagblijvende soorten te vinden zijn, bijvoorbeeld:

- Mespilus – mispel,
- Cydonia oblonga – kweeper
- Ficus carica – vijg

En verder zijn natuurlijk ook appel, peer, pruim, perzik en amandel uitstekend geschikt. Een goede kweker kan u informeren over de uiteindelijke grootte van de boom. Deze heeft niet zozeer met de soort te maken als wel met de onderstam waarop de vruchtboom is geënt.

bron: AVVN, Nieuwsbrief augustus 2014

advies: Yvonne Hiemstra (hovenier, tuinder op tuin 65)